

וקראת לשבת עונג

עלון חינוכי בפארם האקדמי ובסיוע פלאנו

גליון מס' 593

בהר בחוקותי

כ"ו באייר התשפ"א

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ יצחק בן שרה ע"ה | לע"נ ר' שלום בן תמו תמר ז"ל | לע"נ ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

תורתו משתמרת ומלאכתו מתברכת

באחת מדרשותיו של מרן בנושא זיכוי הרבים, עד כמה צריכים צעירי האברכים לזכות גם את האחרים, סיפר על עצמו לחיזוק הדברים. וכך אמר: "כשקבלתי על עצמי את עול הרבנות במצרים בעצתו של מורינו הגאון רבי עזרא עטיה זיע"א, כמעט כל ספרי "ביע אומר" שכתבתי (עד חלק ו') נתחברו שם במצרים, כמעט רוב תוכן השאלות והתשובות הם דברים שהייתי צריך שם במצרים, וכל זה שהייתי שם סך הכל "שלוש שנים".

ואם תרצו לדעת מה היה הסדר יום שלי, סדר יום גדוש ועמוס, כמעט לא היתה לי מנוחה. מהבוקר צריכים ללכת לרבנות, הן בענייני שחיטה והן בענייני בדיקות והן בשאר עניינים ציבוריים, כך עד השעה אחת שנים, עד שהייתי מגיע לבית, טועם משהו, ושוב צריך ללכת תיכף ומיד לשיבה לתת שיעור. שלוש שעות הייתי נותן שיעור בכל יום ויום! ואח"כ מה נשאר לי זמן כדי שאוכל לכתוב, כדי שאוכל ללמוד, כדי שאוכל לחדש, אבל אדרבא ב"ה רוב הכתיבות שלי, רוב הדברים שלי הכל נעשו שמה". התקיימה במרן דברי הגמ' בברכות (לב): מתוך שחסידיהם הם תורתם משתמרת ומלאכתם מתברכת.

"אני נכנס כמה דקות!"

עת אשר הגיע מרן עם אשתו הרבנית ע"ה בפעם הראשונה אל מעונו של הרה"ק רבי מרדכי שרעבי זצ"ל.

אמר לה רבנו לרבנית: "אני נכנס לכמה דקות לביקור בחדרו של הרב שרעבי, הכנסי נא בינתיים אצל הרבנית שרעבי".

והנה, נכנס רבנו לחדרו של הרב שרעבי ונתעכב שם כשעתיים תמימות.

לאחר שעתיים כשיצא רבנו, שאלה אותו הרבנית: "כבודו אמר שנכנס לביקור כמה דקות וכבר עברו כשעתיים?"

אמר לה רבנו: "כל כך התפעלתי מגדלותו בתורה ולא יכלתי להפסיק, נמשכנו בדיבור במצות 'ודברת בם', דברנו על הלכות קריאת שמע בפשט, רמז, דרש וסוד, ובכל הרב שרעבי בקי בצורה מפליאה ביותר".

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

"וישבתם על הארץ לבטח"

מעשה בזוג מחוסר דיור המטופל בילדים רכים, שהחליט לקחת את הענינים לידיהם. הלכו וביררו היכן אפשר להשתקע והיכן להתנחל, ומצאו בית – רכוש נטוש. לא בדיוק. ישנה משפחה שגרה בשכנות וביקשה להשתלט גם על האגף הנטוש, אבל המשפחה התנחלה שם וקבעה עובדות בשטח. הביאה מיטות והציבה ארונות, קבעה מראות ותלתה תמונות. ריהטה את הדירה וסיידה את הקירות, והפכה את המבנה לבית. בית חם, קן משפחתי שנעים לגור בו. דירה משלהם. אבל השכנים לא ויתרו. הציקו, הקימו שעורריות, איימו במשפטים ואף פעלו בכח. האוירה היתה מתוחה, האויר טעון אבק שריפה. התפוצצות עמדה לקרות בכל רגע. וזה קרה. בני הזוג, התינוקות על זרועותיהם, עמדו במדרכה מול השכנים הזועמים, החמושים באלות ושברי בקבוקים. הויכוח הגיע לטונים גבוהים. הרימו ידיים – ולפתע הגיע אדם מכובד, ניצב בין הניצים, ושאל:

"על מה הרעש? אני הוא בעל הבית!"

המילים הספורות פעלו כמקלחת של צוננים. השכנים הורידו את האלות, שקט השתרר. והאיש ניגש אל הבחור הצעיר שעמד ליד רעייתו, הניח את ידו על כתיפו, ואמר:

"כן, אני בעל הבית – והבחור הזה משלם לי דמי שכירות מדי חודש בחודשו!" הבחור חיך, והשכנים השפילו את הכתפיים, השחו את הראש, סבו על עיקבותיהם ועזבו את המקום...

אבל – מה היה אילו לא היה הבחור טורח לברר במשרדי הטאבו מיהו בעל הבית, לא היה יוצר איתו קשר, ולא היה משלם לו דמי שכירות מדי חודש?

מה היה, אילו היה בעל הבית מתייצב שם באמצע ואומר:

"שלום, הגעתי, ואני מבקש משניכם לפנות את המקום!?"

מה אז? אפשר לשער מה היה קורה. האישה היתה מתפרצת וזועקת מעומק לבה: "מה פירוש הדבר? אני השקעתי את נשמתי במקום הזה! אני טיפחתי את הגינה, מירקתי את המרצפות עד ברק! סיידתי את התקרה, הדבקתי טפטים על הקירות! התאמת ילונות, צבעתי משקופים, הפכתי מבנה נטוש לבית חלומות!" לא זו בלבד שזה לא היה מקנה לה בעלות על הדירה, אלא שסביר להניח שבעל הבית היה דורש תשלום למפרע על השימוש בנכס, ואולי פיצויים על הפלישה... כלפי מה הדברים אמורים? לא קשה לנחש.

אנו, היהודים, היינו "חסרי דיור". ובאנו ארצה, אנו נשינו וטפינו, לבנות ולהיבנות בה. ויש לנו שכנים, שלא נדע מצרות. והם לא השלימו עם בואנו. פרץ סכסוך מתמשך שכבר התלקח כמה פעמים, ופיתרון אינו נראה באופק.

ואז, אז מגיע בעל הבית. לה' הארץ ומלוואה (תהלים כד). על מה אתם מתווכחים, בכלל?! הרי יש כאן בעל הבית כל יכול! אשרינו, אם יש בידינו קבלות על תשלום "דמי שכירות!"

ומה הם אותם דמי שכירות? הדבר כתוב בפסוק מפורש בפרשתינו:

"ועשיתם את חוקותי, ואת משפטי תשמרו, ועשיתם אותם – וישבתם על הארץ לבטח!"

נקפיד על שמירת התורה והמצוות – ולא נירא בכל אויב ומקטרג!

מטמונים מהפרשה הגיגים ומעשיות

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר" (כה, א).

המוסר הגדול ביותר שיש בידינו – אמר רבי ישראל מכרן מראדין, בעל ה"חפץ חיים" – הוא: "משה קיבל תורה מסיני!" עובדה זו שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו ירד אל עולמנו השפל מקום "רפשי וטיט" היא המחייבת כל אחד ואחד להיות חרד אל הדברים אשר ציוה לנו בירידתו זאת. משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שנכנס עם כל כבוד מלכותו לכפר קטן מלוכלך ברפש וטיט כדי לצוות על אנשי הכפר דבר מה. כמה מחוייבים אנשי הכפר הזה בכבודו ובציוויו, על כך שהטריח את עצמו ובא אליהם אל מקום כזה שפל ובזוי. כל שכן לאין ערוך מלכנו, שתפארתו וגדולתו עד אין סוף, שהטריח עצמו לרדת לעולמנו השפל והבזוי...

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו" (כה, לה).

רגיל היה הצדיק רבי אריה לוי, לחלק כספים רבים לנצרכים ובפרט בערב חג הפסח. שנה אחת לא השיג רבי אריה את כל הכסף הדרוש לו לחלוקה ועדיין היה חסר סכום גדול. הצטער רבי אריה מאד כי ידע היטב כמה עניים ובהם אלמנות ויתומים – עיניהם נשואות לעזרתו, וללא תמיכה זו מי יודע איך יחוגו את חג הפסח... בצר לו החליט רבי אריה לנסוע אל הכותל המערבי שם ישפוך שיחו לפני היושב במרומים שיחוס וירחם. עמד רבי אריה בתחנת האוטובוס המוביל לעיר העתיקה והמתין. לפתע ניגש אליו אדם לא מוכר תחב בידו סכום כסף גדול ובקש ממנו לחלקו לעניים! מי אתה? שאל רבי אריה – ומה ראית לבחור בי דוקא להיות שליח מצווה? אם נותנים לך – אמר האיש – קח ועשה מעשה! מיהר רבי אריה וחילק את סכום הכסף לאלמנות ויתומים ואת האיש המופלא לא פגש מאז ועד עולם...

"ויישבתם לבטח בארצכם" (כו, ה).

כאשר הפציץ הצבא המצרי בשעתו את "גוש דן", הבטיח ה"חזון איש" כי בבני ברק לא יפלו פצצות בזכות ריבוי לימוד התורה שבעיר. לאחר שנים, בזמן מלחמת המפרץ, עלו ובאו אלפי יהודים אל ביתו של מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, ושמעו מפיו את ההבטחה החוזרת ונשנית: אל פחד, זכות התורה מגינה על העיר! אולם, בליל שבת פרשת משפטים, נחרדה כל העיר בני ברק מרעש אדיר של נפילת טיל.

העירה הרבנית קניבסקי את בעלה ואמרה לו: יש פצצות בעיר! לא יתכן! השיב רבי חיים בתנועת ביטול – הטיל לא נפל בבני ברק... למחרת היום התברר כי אכן כך היה, הטיל נפל במקום סמוך לבני ברק אך לתוככי עיר התורה לא חדר!

עולים במעלות הגות, מחשבה ומוסר

"אם נחקתי תלכו"

"ר"ת 'אבת – שתלכו בדרכי אבות" (בעל הטורים) נספר כאן דבר מופלא ששמענו מהגאון רבי עזריאל טאובר, המקושר לרבים מגדולי ישראל בארץ ישראל ובחו"ל. פעם, כאשר ביקר אצל הצדיק 'הבבא סאלי' זצ"ל (שידוע על חלקו הרב בהשכנת שלום בבתי ישראל בכל קצוות תבל), אמר לו הצדיק: "אני רוצה שמחר תסעד יחד איתי בארוחת הצהריים". "לא ידעתי על מה ולמה, אבל כמובן ששמחתי מאוד על ההזמנה, ולמחרת בצהריים הגעתי שוב לביתו בנתיבות", סיפר הגר"ע טאובר. הרבנית של הבבא סאלי פתחה את הדלת, ואמרה: "בעלי כבר ממתין לך. אתה יכול להכנס לחדר". נכנסתי, והבבא סאלי קם מיד ליטול את ידיו, והזמיני ליטול גם אני את ידיי.

והנה הרבנית מגישה את המנה הראשונה, עם מאכלים בטעמים הערב של יהודי מרוקו, ובעלה הצדיק, שהיה ידוע כמי שראשו בשמים, מתחיל לשוחח איתה על המאכלים, ועל כל מאכל ומאכל בפני עצמו, משבח את הטעם המעודן, צוחק בשפה הערבית, והיא אחריו – צוחקת וצוחקת... כך עוברות כמה דקות, והבבא סאלי אינו פוסק מלהתעניין בסוגי המאכלים, מבלי שהוא מוציא מפיו ולו מילה אחת בדברי תורה, והדבר המפליא ביותר – הוא אינו משוחח איתי מאומה, ואפילו לא מסתכל אליי... מי שעמד מן הצד, יכול היה לראות כיצד הרבנית מתמוגגת מהנאה, מעצם הדיבור עם בעלה הצדיק.

כך במנה הראשונה, וכך בשניה, וגם בהמשך הסעודה. היא מגישה את האוכל, והוא נהנה ונהנה, והרבנית צוחקת... ואני יושב ליד השולחן, והצדיק אפילו אינו מסתכל עליי. "לא הבנתי מילה וחצי מילה, מהדברים שדיבר הבבא סאלי עם אשתו בשפה הערבית, אבל עוד יותר לא הבנתי לשם מה הוא הזמין אותי אליו, לסעוד בצוותא", אומר רבי עזריאל.

שעה תמימה עברה, ובמשך כל 60 הדקות הללו, סבבו העניינים בשולחן רק בנושא האוכל, המנות היפות, הסעודה הדשנה, ופירות התקרובת שהגישה הרבנית. שום נושא אחר לא עלה על השולחן. למרות שכאמור, לא הבנתי בדיוק מה הוא אמר, אבל ראיתי והבנתי שהכל נסב על ענייני האוכל. הבבא סאלי סיים לאכול, בירך, ונפרד ממני לשלום... והנה, רק כאשר יצאתי מפתח הבית הגדול והקדוש הזה, אומר הגר"ע טאובר, הבנתי מדוע הזמיני הצדיק אליו, ומה רצה שאלמד במהלך הסעודה ששהייתי במחיצתו.

רבי ישראל אבוחצירא ידע שאני מתעסק בהשכנת שלום-בית בבתי ישראל בכל העולם, ולכן ביקש להנחיל לי את הידיעה החשובה הזו, שאחד היסודות הנחוצים לשמירה על שלמותו של כל בית יהודי, הוא לשוחח עם האישה על הדברים המעניינים אותה, דהיינו על ענייני האוכל... ולא סתם לדבר, אלא לשבח את הרעיה על המאכלים הטעימים, ולהחמיא לה על כל מה שהיא עושה למענו. עד כדי כך חשוב הדבר, שהבבא סאלי 'בזבז' על כך שעה שלימה, ובודאי שהוא עושה זאת מדי יום ביומו...

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

לשמור על הפה

(פרק ג')
כתבנו פעם במסגרת מדור זה ששנאת

חינם הכוונה שאני שונא את השני בחינם - ללא שהוא עשה שום עוול כנגדי, רק משום שהוא שונה ממני, אני שונא אותו, בגלל הכובע השונה ונוסח התפילה האחר. צעירים יכולים גם להבין כי העובדה שהם נולדו במקום הספציפי הזה אינה אומרת שהשני שנולד בחצר אחרת פחות מהם. ראיתי פעם שתי קבוצות בחורים שהתווכחו בלהט על דרכים ושיטות, כשבלהט הוויכוח כל קבוצה מגינה על דרכה ועל הדרך מבטלת את דרכה של השנייה...

עבר שם אחד המשגיחים ואמר להם בחכמה: "אם הייתם נולדים במקום ניטראלי ואז כל אחד מכם היה בוחן שיטות ודרכים ורק לאחר חקירה ודרישה היה מחליט ובוחר מהי הדרך המובילה, היה אולי מקום לוויכוח. אך כאן כל אחד מתווכח ודוגל בשיטתו רק משום שכאן הוא נולד וזה המוכר והידוע, אז מה המקום לוויכוח. כפי שאתה נולדת במקום המיוחד והמושגל מבחינתך, באותה מידה גזרה ההשגחה שהאחר ייולד